Dombhátról –dombhátra

Tanulmány

A közösségi tevékenységének történeti feltárása, közös történelmi kultúrkincs bemutatása

„ Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent és munkálkodhass a jövőn! „

Széchenyi István

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés
2. Helyzetértékelés
3. Következtetések, javaslatok
4. Összefoglalás
5. Irodalomjegyzék
6. Mellékletek

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Bevezetés

A projekt bemutatása

Számos kérdés felvetődött bennem, mikor e projekt kapcsán kutakodni kezdtem a 6 település kultúr kincseiben.

Rohanó világunkban, amikor a munka után a családra, a gyerekekre is alig jut időnk, áldozunk-e, szánunk-e arra időt, energiát egyáltalán érdekel- e bennünket, hogy szűkebb környezetünkben mi történik?

Egyáltalán ez kit érdekel? Egyáltalán van-e olyan, akit ténylegesen, nem felszínesen érdekli, foglalkoztatja, hogyan élték meg elődeink, szüleink, nagyszüleink a mindennapjaikat, ünnepeiket?

A témába belemerülve sok érdekes dolog jutott a felszínre. S rengeteg kérdés!

Mit jelent ma a „közösség”, mint szó?

Milyen közösségek működnek/működtek a múltban?

Miért?

Kíváncsi rá valaki/Kik voltak a nézőközönség?

Ezek történeti feltárása szükséges?

Aztán tényleges kérdések a projekttel kapcsolatosan:

- Mi a közös ezekben a településekben?
- Fontos-e a megjelölt településen a közösség?
- Fontos-e a közösségi tevékenység?
- Érdemes-e a régmúlt élet, közösségi élményeit felkutatni?
- Érdemes –e fenntartani?
- Érdemes- e megőrizni, újra élni?
- Származik-e abból előny, ha valamelyik település zsákfalu?
- Származik-e abból hátrány, ha valamelyik település zsákfalu?
- Egyáltalán akad még olyan dolog, ami újdonságként hathat a ma élő falusi közösség számára?
- Milyen fejlesztésekre lenne szükség?
- Milyen programok, rendezvények segítik a meglévő közösségi tevékenységek bemutatását?
- Mennyire fogadóképes az adott közösség?
- Hogyan tehetnénk közkinccsé?

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Összegezve:

Az együttműködésben szerepet vállaló települések közös kultúr kincsének bemutatása élhetőbbé, vonzóbbá teszi az adott települést?
Milyen módon lehet bevonni a könyvtárakat, művelődési intézményeket?

S számtalan kérdést lehetne még feltenni, mindre nem tudjuk a választ. Természetesen sok van, amelyikre adott település, ahol ténylegesen élték, őrizték, ápolták hagyományaikat előnyben vannak.
A téma megismerése során, elmondhatjuk, hogy hozzásegített bennünket a községek/város feledésbe merülő népi értékeinek újbóli felfedezéséhez, megismeréséhez s talán erőt, példát meríthetünk elődeink közösségformáló magatartásukból.
Úgy gondolom, múltunk ismerete és tisztelete által gazdagabbak leszünk s segít mélyíteni a lakóhelyünk iránti szeretetünket is.

Cél:
A 6 település együttműködésének történeti feltárása, a közös történelmi kultúrkincs bemutatása, közösségi tere, könyvtárak művelődési intézmények bevonása.

Továbbá a közösségi tevékenységének történeti feltárása és a lakosság számára elérhetővé tétele.
A térség közös élmény anyagának összegyűjtése, rendszerezése. A 6 település elhelyezkedése, Nagykanizsához való közelsége két ellentétes irányt szabott a társadalmi fejlődésnek. egyrészt modernizált, városiasodott, mivel a minták a közeli városból a bejáró tanulók, dolgozók cselekedetein át hatottak, másrészt elidegenített, mert ezek a minták veszni hagyták a korábbi dombháti kertművelés erejét, így a szomszédolás, egymás ünnepeinek a meglátogatása, a települések összefogása is mérsékeltebb lett.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Ezen folyamatok felkutatása, bemutatása és az új lehetőségek feltárása a tevékenység során megvalósítandó feladat.

Helyzetértékelés

Ebben a pályázatban 6 település:

Csapi

Nagybakónak

Nagyrécse

Magyarszentmiklós

Újudvar

Zalakaros

vesz részt. Légvonalban közel helyezkednek el egymáshoz. Valójában kerülővel lehet a távolabb lévő településeket megközelíteni. Legtöbbet Nagykanizsa érintésével. Autóbusz közlekedés nincs a falvak között.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

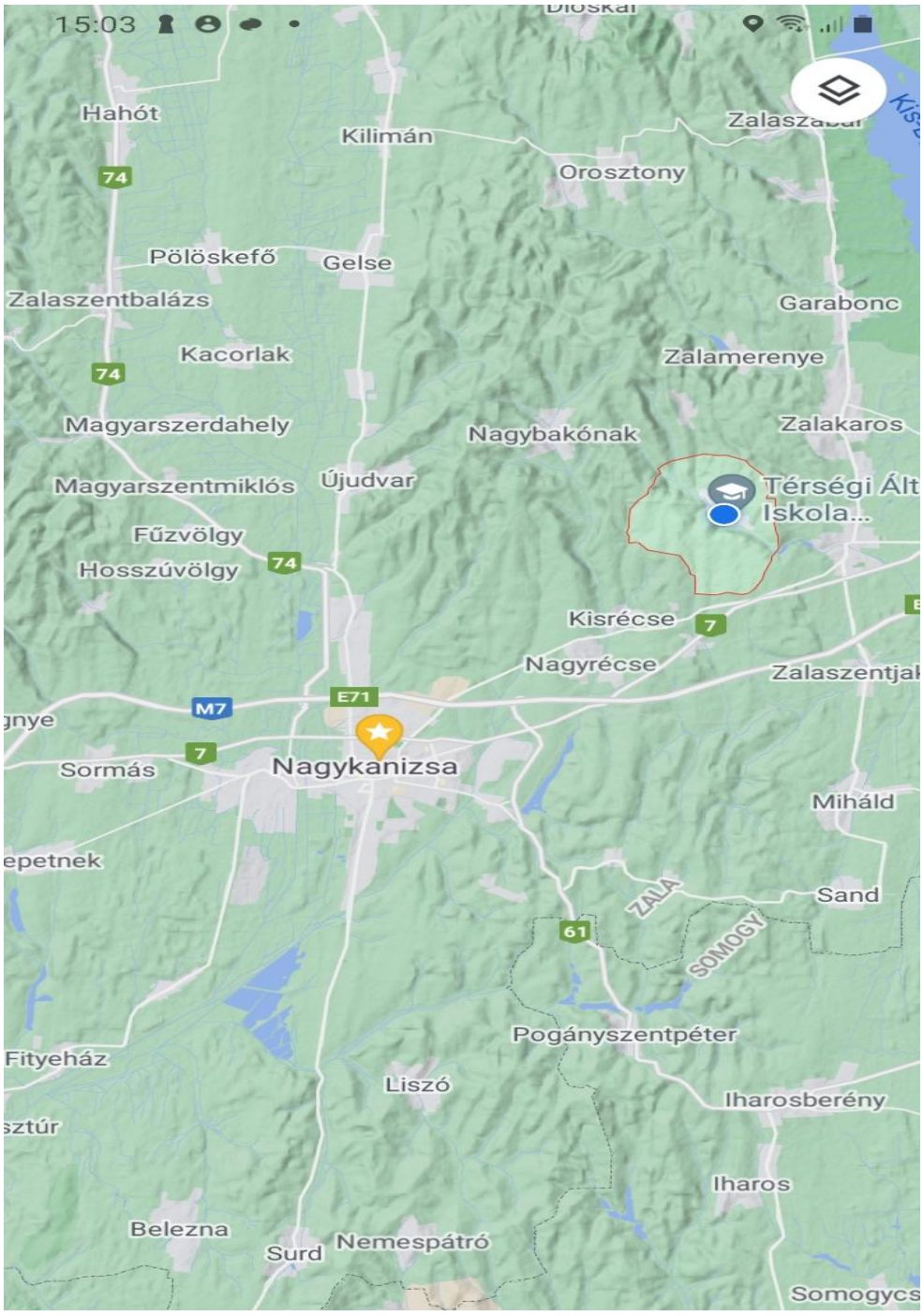

A célterületen élő lakosság hasonló bajokkal küszködnek, amelyek megoldására hasonló megoldásokkal kell szolgálni, így a településvezetők egymással megosztják tapasztalataikat. korábban is volt már arra példa, hogy közösen pályáztak. Így az előző tapasztalatokból már le tudták

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

szűrni a pozitív és negatív akadályokat, melyeket beépítve a jelen pályázatba teljes mértékben kihasználnak. Jelen program keretében is szorosan kívánnak együttműködni, partneri kapcsolatot ápolni, mellyel e projekt célját kívánják közös erővel elérni.

A települések egymáshoz közel helyezkednek el, mellékelt térkép is megjelenít.
Közös, de apró részleteiben eltérő kulturális értékkel bírnak. Kapcsolat közöttük változó. Némely esetben hasonló gondokkal küzdenek, de régóta jellemző, hogy tapasztalataikat megosztják a hatékonyabb együttműködés érdekében egymással.

Hasznos látnivalók és kellemes pihenést biztosító remek kirándulóhelyek találhatók a településeken.

		gyalogosan	autóval	távolság
Csapi	Zalakaros	2 óra	11perc	7,9 km
	Nagyrécse	1,5 óra	8 perc	6,3 km
	Nagybakónak	3 óra	16 perc	12 km
	Magyarszerdahely	5 óra	24 perc	24 km
	Újudvar	5 óra	24 perc	24 km

Zala megye dombhátakban gazdag részén találhatók a pályázatban résztvevő települések. Érdekesen sűrű, majdnem párhuzamosan bevágódó völgyek alkotják a felszínüket. A hat település közül: Újudvar, Nagybakónak, Zalakaros Csapi települések domborzati viszonyai hasonlóak. A települések körül csodálatos erdők, „hegyek”, patakok, tavak találhatók.
Állatviláguk is változatos: békák, harkályfélék, bagoly, holló,
róka, nyest, őz, szarvas vaddisznó stb.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NÉPESSÉG, TÁRSADALOM, MUKALEHETŐSÉGEK

A települések aránylag egymáshoz való közelsége ellenére, érdekes módon az életformában, életvitelben, fejlődésükben nagyon sok eltérés tapasztalható.
Mindegyik települést befolyásolta Nagykanizsához való közelsége, a város megközelíthetősége. Ennek persze a sok előny mellett hátránya is volt, hiszen a ,80-as években a környező falvak jelentős részéről a fiatalok a jobb, a könnyebb élet, a modernebb lakhatás, munkahely miatt lakhelyet változtattak. Igaz az elszakadásuk csak ideiglenes, átmeneti volt, hiszen a hétvégeken, ünnepeken visszatértek falujukba. Érdekes módon ez a mai napig is így van. Nagyon sokan visszajárnak a jó levegővel, erdőkkel, mezőkkel, bozótosokkal borított településekre. Igaz, így sajnos a települések minden napjaiból egy nemzedék eltűnt. Szerencsés az a falu, pl. Nagyrécse, Nagykanizsa közelsége miatt inkább ott maradtak vagy sokan kitelepedtek.
Zalakaros közelsége sem mérvadó abban, hogy akár Csapiból odamennének dolgozni, ennek az autóbusz közlekedés hiánya illetve az idényjellegű munkáltatás nem ad biztos megélhetőségi lehetőséget.
Másik meghatározó tényező, ha a településen, helyben adódik munkalehetőség. Ez a lakosság megtartása. Illetve lakosságszám növekedéséhez vezet. Ilyen: Zalakaros, Csapi.
Mindegyik szerencsésnek mondhatja magát természet, illetve a kialakított környezete vagy a lakosság összetétele alapján, hiszen Nyugat-Európából sokan itt találtak második otthont családjuk számára. Igaz amennyire előny, annyira hátrány is, hiszen elég nehezen kapcsolódnak be a mindennapi, közösségi életbe. Inkább passzív lakói, illetve 1-1 zenés rendezvény részesei.
Felgyorsult életünkben, illetve e covid járvány miatt nehézkes a tervezés, félnek az emberek kapcsolatba kerülni egymással. Ez természetesen a kisebb lélekszámú településekre mondható.
A programokat, tanulmányozva nagyon sok érdekesség tapasztalható.
Zalakaros szerteágazó kulturális kavalkáddal, nívós programokkal kedveskedik a vendégeknek.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Biztos a több évi tapasztalatuk során alakultak ki a különböző tematikus napjaik: kannavirág fesztivál, bornapok, persze ehhez még a gyerekek szórakoztatása is fontos feladat, melyet remekül oldanak meg.
Rendezvényeikre a környező településekről, Csapiból is sokan eljárnak.
Zalakaros üdülővendégei közül sokszor kerékpárral felkeresik Csapit.
A 6 lakhely számára óriási lehetőség rejlik a falusi turizmusban, ami egy-két helyen még nincs kellően kiaknázva.

Lakosság létszáma

Csapi	Nagyrécse	Nagybakónak	Újudvar	Zalakaros	Magyarszentmiklós
168 fő	1095 fő	419 fő	1014 fő	2546 fő	259 fő

A TELEPÜLÉSEK BEMUTATÁSA

Ahhoz, hogy az adott teleülések jelenlegi helyzetét ismerjük, tudjuk, milyen élethelyzeteket éltek meg ott elődeink, fontos tudnunk róluk az alábbiakat.
Sajnos helyben kevés írásos anyag van, hiszen volt egy rendszerváltás, ami sajnos sok település esetében iratmegsemmisítéssel járt.

Csapi

A legkisebb, legkevesebb lélekszámú falu

Története

A zalai dombság között meghúzódó Nagykanizsától 14 km, Zalakarostól 6 km lévő település a két város vonzáskörzetében él.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A Zalaújlakig vezető utat a domboldal alján vágták, oda, ahol régen a szekerek közlekedtek.

Első írásos említése 1264-ből származik. A középkorban várjobbágyok lakták. A török megszállás idején a falu elnéptelenedett, majd újratelepült. A település életét évszázadokon át a növénytermelés és az állattartás határozta meg.

Nemesi család volt a Csap, később nemesi családok laktak itt, a 15. században András a birtokszerző, majd rokonának, Bornemissza Jánosnak 7,5 portája volt itt,1546–ban Bakónakkal és Istóccal együtt a Kerecsényi Nagy, majd később a Kerecsényi Zala család kapta meg adományul.

Jöttek a török hadjáratok idei, amik sajnos hatalmas pusztítást okoztak.

Majd 1752–ben Niczki György Kapta ajándékba. Grófi rangra emelkedett s majorságot létesített itt. Buzát, rozst termeltek, legelő, erdő, szőlő volt elegendő- viszont szántóföldje kevés, az itteni jobbágyok is nagyon szegények voltak, szerződésük sem volt, így érdekes módon ritkaságszámba ment, szabadmenetelűek voltak.

1769-ben 84 fő

1802-ben 122 fő lakosa volt.

II. osztályú falu volt, 1828-as összeíráskor. Kétnyomásos gazdálkodás adózója volt a falunak, 9 jobbágy és 20 zsellér lakta.

A szabadságharc idején már 238 –an élnek itt. Itt már egy roskadozó épületben iskola is működik.

A dombhátakon nagy szerepet kap a szőlőművelés. Mellette a környező erdők irtása is jövedelemhez juttatta az itt élőket.

Sommer Ignácz 1897-ben lett földtulajdonos, megnőtt az általa használt földterületek száma.

1920-ban a proletárrészt agrárproletárok vették meg,

Meglepő adat 1910 es években 485 lakosa közül 320 tudott írni-olvasni.

A II. világháborúban 10 fő hősi halált halt.

A község lélekszáma folyamatosan csökkent.

Oktatás

1948-ban nyolc osztályos iskola működött 1 tanító-val, majd 1960 –ban új iskola épült. 1971-ben megszűnt a felsőtagozat a körzetesetek miatt.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1973 szeptember 01-én a régi iskolában, illetve a kastély épületében egy országos oktatási kísérlet indult, mely a mai napig kibővült feladatkörrel működik. Heti bentlakásos formában az óvodás korosztálytól a szakma megszerzéséig folyik a nevelés-oktatás az évek során többszöri átépítéssel létrejött modern oktatási együttesben.

Az utóbbi években teljessé vált az infrastruktúra, kiépült a vezetékes gáz, telefon, ivóvíz, közcsatorna hálózat. Városiassá formálja a településképet a gondozott Millenniumi park, az utcák, terek virágosítása. Az önkormányzat az M7-es autópálya és Nagykanizsa-keleti csomópont kiviteli tervei ismeretében átdolgozta a település rendezési tervét, ahol ipari park kialakítását tervezi, illetve elsősorban fiatal családok számára új lakóövezet létrehozását. Ez reméljük több vállalkozót vonz a településre.

Néhány érdekesség a faluról:

Talán az országban egyedülálló a település szerkezete: az utca nyomvonala egyik oldalán a gazdasági épületek, felső oldalán a lakóházak találhatók. Így a gazda szeme mindig látta az állatállományát. Innét származik az a mondás: Csapiak fél pofára borotválkoznak.

Országos hírű oktatási intézménye, ahol az óvodába kerüléstől a szakmák megszerzéséig folyik a nevelés -oktatás, az elsősorban hátrányos helyzetű gyermekek számára, heti kollégiumi bennlakással.

Csapi környezetében lévő hegyhátak

Ezeknek létrejöttében szerepet játszott a Kis -Balatonhoz közel lévő települések. Mivel Balatonmagyaród, Kiskomárom, Komárváros településeken a kertek is sokszor víz alatt álltak, így a hozzájuk közelebb eső szabad terület már csak Csapi térségében, Csapi környékén volt.

Hegyek neve:

Újhegy	Kisrécse, Csapi tulajdonosok
Aligvári hegy	Zalaújlak, Csapi
Öreghegy	Komárváros
Istóc	Csapi
Metsző	Komárváros

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Bodocsány	Balatonmagyaród
Győrhegy	Kiskomárom, Galambok

Jó lenne részletesebben kutatni a falu határában fellelhető földrajzi nevek valóságos, meseszerű történetét is. Sokan tudnak egy volt bányáról is.

Hollófa:1548-ban és 1566-ban a török hadjárat ideje alatt hatalmas pusztítások emlékét őrzi. Ahol ma akácerdő van. A fogságba esett magyarokat ott akasztották föl, s az emberek szemét a hollók vájták ki. Érdekes, de itt a környéken most is sok holló van.

Kis Pali gödör: I. Világháború körüli időben egy család tehene beleesett egy gödörbe, gazdája menteni próbálta, nem járt sikerrel, ő is beleesett a gödörbe és meghalt.

Proletár dűlő: 1920-as években agrárproletárok vettek földet

Aligvári hegy: az itt lakók, alig várták, hogy a zalamerenyei templomból a hívők megérkezzenek, s a vendégeket megkínálhassák.

Kizs Badacsony fennsík: innen jó időben gyönyörködni lehet a Kis-Balatonban, de jó időben feltűnik a Badacsony hegye is.

<u>Látnivalók.</u>

- Neoromán stílusú Nagyboldogasszony templom
- településszerkezet
- Nitczky vadászkastély, mely most oktatási intézmény
- Millenniumi emlékmű

A fentebb leírtak, mind a múltból táplálkoztak, fejlődtek. S milyen is volt a múlt, milyen önszerveződések, szervezetek segítették, tették élhetőbbé a falusi mindennapokat, erről is szeretnék, ma még élő, hiteles személyek által elmondottak szerint, mindegyik településről érdekességet bemutatni.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kerecsényi Edit (múzeológus) leírása alapján az 1960 –as években a településen élő asszonyok népviseletben jártak: térdig érő, lerakott szoknyában, mely alatt sok, néha 4-5 keményített általában fehér színű alsószoknyát viseltek, mellükön tarka, virágmintáskendőt hordtak. Fejükön gyöngyös necc volt, mely gazdagon volt díszítve gyöngyökkel. Ezeket a necceket az ügyesebb asszonyok maguk készítették. Csapiban is volt ügyes kezű varrónő, aki a nagyon apró ráncokba szedett, lerakott szoknyákat elkészítette.

Karró Lajosné, leánya elmondása alapján nagyon sok Csapi, galamboki, zalaújlaki asszony szoknyáját készítette el. A szoknyák anyaga: kinek, milyenre tellett:delin, kasmir, szatén volt. A szoknya védelme érdekében klott köténytis varrtak. Amikor kicsit jobbra fordult az élet, gazdagodtak a családok, ez a viseleten is meglátszott, hiszen egyre elterjettebb lett a bársony, melyből szoknya illetve a rékli is készült. A rékli alá: selyem, kasmír blúz került. Érdekesség a lányok nem viseltek gyöngyös neccet, vagy fejkendőt sem, erre akkor került sor, amikor: bekötötték a fejüket, megkérték a kezüket. Szinte mindenkinek hosszú haja volt, ezt befonták s szalagot kötöttek bele.

Férfiak viseletében elterjedtebb volt az egyenes szárú gatya inggel, hozzá fekete posztó mellényt , fehér kenderből szőtt inget hordtak. A gatya elé köténytkötöttek. Modósabb férfiak ruházata is utalt a gazdagságukra: posztó dolmány, csizmanadrág, keményszárú czizma, posztókalap jellemezte őket. Igaz a gazdagságuk, jobb módjuk a nagy pocakban –a jólét jele-is megmutatkozott.

Ahogy a ruházatuk, viseletük változott az életük visszatérő eseményei fontos szerepet töltöttek be,ezek is folyamatosan hol bővültek, hol szűkültek.

Nagyon sok ünnepi alkalmat megragadtak arra,hogy közösen ünnepeljenek. ne feledkezzünk meg arról, ebben az időben általában 4-5-6 gyermeke is volt egy házaspárnak. Így, ha már csak a családtagok voltak együtt s több, l
egalább 3 generáció lakott együtt egy család 9-10 főből állt.

A csapi népszokások elsősorban az egyház kiemelkedő ünnepköré csoportosultak:

Karácsonyi ünnep
Farsang időszaka
Húsvéti ünnepkör
Pünkösd
Búcsú

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Lakodalmak

Mivel a települések főleg a hidegebb időszakokban szinte egymástól elzártan élték az életüket, mindegyik településen a saját közösségeit erősítő események voltak: tollfosztások, kukoricamorzsolás, diópucolás…ezek elsősorban ez egyhangú téli estéket tették kicsit vidámabbá.

Szerencsére még élnek a településeken, olyan emberek, akik visszaemlékezéseik alapján mesélnek ezekről a részben már kihalt vagy teljesen átalakult eseményekről.

Minden jeles eseményhez kapcsolódott valamilyen vagy énekes vagy verses, tréfás köszöntő.

Kovács Lászlóné Margit néni szerint a régi falusi életben a családi közösségek, a falusi közösségek is más tartalommal voltak tele, mint a mai világunkban. Miért? Szerinte „Egymás segítése, öröm, bánat, közös volt.” Fontos szerepet töltött be az emberek vallása, hiszen bajban, örömben Istenhez fordultak. A kisgyermek megszületésétől: születés, keresztség, bérmálás, eljegyzés, házasság,gyász…a hit átszőtte az ember egész életét. Margit néni is mélyen hívő ember, az alábbiakban érdekes dolgot mesélt a keresztszülők kiválasztásáról.

- Milyen szerepe volt a keresztségnek?

Margit néni: Kedvesem: már a baba megszületése előtt kiválasztották, elsősorban a családból, ki legyen a keresztszülő.

-Miért volt ennek nagy szerepe,

Margit néni: Nevét a gyermek a keresztszülőtől örökölte. A keresztszülő kiválasztásánál fontos volt a példaadó élet. S ennek a későbbiek során is nagy szerepe volt. Hiszen a megkeresztelt házasságáig élvezte a keresztszülők óvó, féltő gondoskodását.

- Ez miben, hogyan nyilvánult meg?

Margit néni: Amíg kicsi volt a keresztgyermek, ajándékot kapott, később segítséggel való támogatás jutott előtérbe.

- Paszítról mesélne nekünk?

Margit néni: A kiválasztott koma paszitot vitt a gyerekágyas édesanyának.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- Mit tartalmazott a paszit?

Margit néni: tyúkhúsleves, paradicsomszósz, rétes

- Mára, hogyan alakult ez?

Margit néni: keresztszülő van, paszit nincs. Keresztelés után egy étteremben töltenek el a családok pár órát.

- Melyik volt szebb, jobb?

Margit néni: Akkor nem rohantak az emberek. A családi közös készülődés alkalmával mindenkinek valamelyik kedvenc étele vagy süteménye megjelent a menüben, ma az étterem ajánl fogásokat. S addig tart, addig vannak a meghívott vendégek együtt, amíg az étkezés.

Régen a misére együtt ment a család, majd az ünnepi ebéd, utána a beszélgetés, poharazgatás estig eltartott.

- Melyik összejövetel volt még emlékezetes Margit néni számára?

Margit néni: nehéz választani, hiszen mindegyik valamilyen szép emléket ébreszt bennem. Szüret, búcsúi bál, Úrnapja, Karácsony, Pünkösd… Ha lehet a szüretről mesélnék. A csapi dombokon több hegyhát volt, elég nagy szőlőterületekkel. ezeket a családok közösen művelték, persze kézzel kapáltunk, tehenekkel szántottunk. Szüret idején a falu kihalt, a hegyek megteltek élettel. Az idősebb vigyázott a gyerekekre, az asszonyok szedték a noha szőlőt, a fiatal férfiak fa puttonyban hordták a szőlőt. Mindenkinek meg volt a feladata. Ki darált, ki főzött…Emlékszem, mivel mi is sokan szoktunk lenni szüretkor a hegyem, férjem már a kora délutáni órákban vidám nótákat énekelt. Biztosan látta, milyen jó termést adott a szorgos munkája. Persze a szomszéd is bekapcsolódott az énekbe meg az asszonyok is. Megettük a finom ebédet, amit a munka befejezése után tettünk. na, ezután nóta nótát követett.

Kiss Mariska néni így emlékezik a szüretre:

„Férjem játszott tangóharmonikán, szüreti időszakban az éjszakát a hegyen töltöttük. Előkerült a harmónika, közben sült a gesztenye s mindenki jól érezte magát. Nem volt kérdés, hogy ki hol alszik, a pincében vagy annak padlásán szalmát terítettek rá vastagabb ágytakaró s

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

ruhástul aludtak a gyerekek, emberek.

Az egész napi fáradtság után a nótázás, mesélgetés, egymás ugratása vidám emléket hagyott mindenkiben.

Jómagam az 1980-as években kerültem Csapiba. Mindig mesélték, hogy milyen jókat táncoltak, játszottak a kastély termeiben. Igaz azóta hatalmas változás történt, hiszen a szocializmus időszaka alatt itt helyben talán az Önkéntes rendőrök csoportja működött. A kastély funkciója is megváltozott.

Fiatalok részéről igény mutatkozott arra, hogy ne csak kártyázzanak, hanem tanuljunk be szerepeket, majd mutassuk be a falu lakóinak. Különböző, vidám darabokat kerestünk, verseket tanultunk, nótákat énekeltünk. Aki nem kapott szerepet hangszeren játszott. Sikert arattunk a jelenetekkel, hiszen a szereposztás is mókás volt. Pl. A 3 pösze leányt fiúk alakították, akik megjelenésükkel már önmagában hatalmas nevetésre késztette a nézőket. Több éven keresztül, több színdarab bemutatására került sor. Bemutatkoztunk Kisrécsén, Zalaújlakon.

A bevételből a szereplők zánkai illetve Bélatelepi sátorozásra jutottak el.

Két éven keresztül Keppel Julianna táncoktató járt ki a gyerekekhez, aki a különböző tánctípusokat tanította be a fiataloknak. A helyes tánclépések , koreográfia elsajátítása mellett a táncokhoz illő, stílusos öltözködésre, testtartásra is megtanította a gyerekeket/fiatalokat. S a végéna párok kölcsönösen megajándékozák egymást, fiúk bonbont, lányok a saját maguk által hímzett monogramos díszzsebkendőt adtak párjuknak.

Igazi meglepetés a szülők előtti bemutatkozás volt, sőt a fiúk anyukájukat, a lányok apukájukkal keringőztek a végén. Bizony mindenki örült, hogy gyermeke a bonyolultabb táncok cha-cha-cha, keringők, ….biztos tánctudással, vidáman, öltözetük táncfajtákra illően, büszkén mutatta be, mivel töltötte a szombat délutánjait. 15-20 fiatal rendszeres szereplője, résztvevője volt a vetélkedőknek, színjátékok bemutatóinak.

Mivel településünk csodálatos természeti környezetben van, több túrára indultunk.

Felkerestük az újudvari Csibiti tavat, TV torony, nagybakónaki Árpád forrás, szurdok, minden évszakban csodálatos.

Meg kell említeni a Milleniumi zászló ünnepélyes átadását is.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Csapi fiatalok, illetve az itt élő nagyszülők unokái csatlakoztak a felhíváshoz.
Fergeteges műsoruk elnyerte mindenki tetszését.
A felkészülés során ismét egy közösség alakult, akik azóta is keresik egymás társaságát.
Volt már találkozó, ahova a régi szereplők hozták házastársukat, gyermeküket bemutatva, nekik mivel, kikkel, hogyan teltek a falusi délutánok. Most is tervezünk egy ilyen összejövetelt.

2000 Millenniumi ünnepség

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Nagybakónak

Története

A néphiedelem szerint a falu nevének eredete Könyves Kálmán uralkodásához fűződik. A történet szerint egykor Bakónak és Zalaújlak között akkora patak folyt, hogy Bakó molnár malmot építhetett rá. Egy alkalommal az uralkodó ezen a vidéken utazott át Dalmácia felé, amikor a királyi hintó kereke eltörött, éppen a malom előtt.

A molnár nemcsak megjavította a kereket, hanem vendégül látta a királyt és kíséretét is, akiket Bakóné finom ebéddel kínált. A kerék elkészülte és felszerelése után az uralkodó hálája jeléül kinyújtotta karját, körülmutatott és azt mondta: „Ezt az egész területet pedig adjuk Bakónak munkájáért és a szíves vendéglátásért.” A határrészt a helyiek a mai napig Bakómonának nevezik.

Sajnos ez a község is sokat szenvedett a török uralom alatt.

1566-ban pusztaként tartják számon. Majd 1599-ben már 14 nemest számlálnak meg, a K Kanizsa ellen vonuló török sereg teljesen elpusztította, felégette. Az elmenekült családok 1629-ben térnek vissza, akik főleg szőlőművelésből és állattartásból élnek, sajnos a török ismételten felégette 1690-ben, ekkor az emberek a völgyekben kezdtek építkezni, így alakult, hogy lett egy Nemes –bakónak és Alsó-Bakónak.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

1711-ben a pestisjárványban 13 gazda meghalt. Emiatt a Rákóczi szabadságharc idején nagyon nyomorúságos körülmények között éltek.

Szent István tiszteletére plébánia templom épült, de helyére 1775–ben egy nagyobb barokk templomot kezdtek el építeni.

Falu lakóinak a száma 786 fő, 1776-ban. 1848-ban egyosztályos elemi iskola kezdi meg működését.

A XIX. század folyamán a nemesek elszegényedtek, a nemesei birtokok eltűntek.

Az alábbi iparosok éltek itt: 6 takács
4 fazekas
2 csizmadia
1-1-asztalos-bognár
1-1-kádár- kovács
Volt mészáros, kocsmáros

Az első világháborúban 23 katona halt hősi halált. Többen kivándoroltak Amerikába.

Lakosság száma érdekesen alakult:

1925 évben	1400 fő
1935 évben	1426 fő
1940 évben	1580 fő
1960 évben	1100 fő
2015. évben	392 fő

Mai elnevezés **Nagybakónak**, az eltűnt **Puszta** néven ismert falu vagy puszta - ma már csak egy dűlő neve - helyén épült **Száka** és **Bakónak** egyesülése után, a 19. század közepe óta használt településnév.

Nagybakónak ősi település. Többször elpusztult, de az évszázadok alatt a lelkes lakói hűek maradtak településükhöz és mindig újjáépítették a falut. A lélekszám ugyan csökkent , a múlt , a jelen a, a jövő kötelez, a folyamatos fejlesztéseknek köszönhető sokan választják otthonuknak a települést.

A falu elnevezései a különböző korokban a Megyei Levéltár feljegyzései alapján

- II. András uralkodása idején:
  - 1203. Baconuk
  - 1226. Bachonuc

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- IV. Béla uralkodása idején:
  - 1259. Bakonuk
  - 1270. Bakolnuk

- Károly Róbert uralkodása idején:
  - 1320. Bakonuk
  - 1322. Keth Bakonuk
  - 1326. Bakolnak-Bakonuk
  - 1339. Duas villas Bakonuk
  - 1340. Bacolnuk-Bakolnuk

- Nagy Lajos uralkodása idején:
  - 1363. Egyházas Bakonuk
  - 1366. Bakonuk super et inf.
  - 1372. Egyházasbakonok
  - 1373. Bakolnok
  - 1381. Alsou Bakonuk-Felseubakonuk

- Mária és Zsigmond idején:
  - 1382. Bakonuk
  - 1387. Bakonok
  - 1389. Bakonok
  - 1401. Kysbakonok
  - 1405. utraque Bakolnok
  - 1409. Bakolnuk
  - 1428. Nagybakonok

- Mátyás uralkodása idején:
  - 1483. Nagbakonok

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

- II. Lajos uralkodása idején:
    - 1519. Felsew Bakonak
    - 1521. Bakolnok
    - 1524. Alsó Bakonok[5]

Látnivalók:

Árpád forrás

Enegiapark

Kőszikla szurdok

Egyházi gyűjtemény

maga a település szerkezete, elhelyezkedése

Templom

„Nagybakónakon több , mint egy évtizede működik a Nagybakónaki Szálkai színjátszók csoportja, ahol a nép életének apró történéseit teszik egy kicsit nevetségessé. Szereplőik nagy tapasztalattal rendelkeznek szerepeik megformálásakor, bár néha azt érzi az ember elég, ha a szomszédjára vagy valamelyik közeli rokonára gondol az ember, hiszen mintha róla mintázták volna a szerepet.”

Kovács Zoltán nyugdíjas minden szerepüket megnéz, hiszen ebben a világ háta mögötti településen jó dolog , ha ilyen események vidámságot hoznak életünkben.
Melyik szerep tetszett a legjobban?

Kovács Zoltán: Tudja kedves, mindig a legutolsó.
Miért?
Kovács Zoltán: Mert abban mindig a legfrissebb falusi esemény jelenik meg.
Szerepet nem vállalna?
Kovács Zoltán: Kedvesem, egész életemben szerepeltem a katedrán. Nehéz lenne engem rávenni egy szerepre, de szívesen megnézem őket.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Népi tragikomédia Nagybakónakon

Kéri Ferenc: Ganédomb című népi tragikomédiája szerepelt ezúttal a Szákai Színjátszók repertoárján. Az amatőr társulat 2008-ban egyszeri alkalomra állt össze, de a tagoknak annyira megtetszett a közös munka, hogy azóta minden évben új darabbal lépnek a közönség elé. – Egy tragikomédiát fogunk előadni Kéri Ferenctől. Őt sikerült e-mailben elérnem – ő egy romániai magyar író és elküldte nekem a szövegkönyvet, mert nagyon nehéz darabot találni. Ez pont annyi főre íródott, mint a mi kis társaságunk és így adjuk elő – mondta Horváth Dénesné, a Szákai Színjátszók vezetője.

Kéri Ferenc: Ganédomb című népi tragikomédiája szerepelt ezúttal a Szákai Színjátszók repertoárján

A hat fős társulat idén ünnepli fennállásának tizedik évét. Elsősorban vígjátékokat játszanak, melyek minden évben elnyerik a közönség tetszését. – Az előadás is nagyon jó színvonalú, nagyon ügyesen adják elő a darabokat. Nem ez az első, amit megnézek, nagyon szeretek eljönni – árulta el Molnár Istvánné.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A Szákai Színjátszókkal nemcsak Nagybakónakon, hanem falunapokon is találkozhatnak az érdeklődők.

Számos, ilyen és hasonló cikket olvashattunk, láthattunk a médiában, ami a tevékenységüket mutatja be.
környező települések kulturális programjainak állandó szereplői. Díszleteikkel, ruházatukkal, kifejezéseik használatával hűen őrzik településük hagyományait.

Nagyrécse

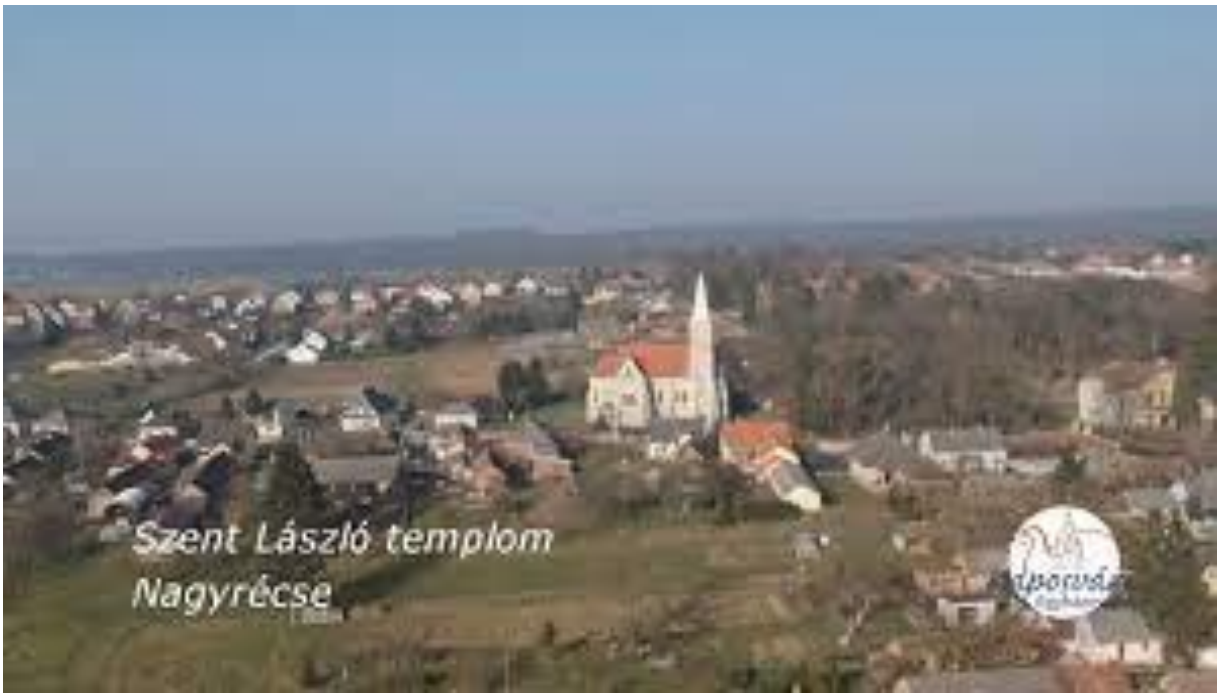

Története

Első írásos említése 1264-ből származik. A középkorban várjobbágyok lakták. A török megszállás idején a falu elnéptelenedett, majd újratelepült. A település életét évszázadokon át a növénytermelés és az állattartás határozta meg.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az utóbbi években teljessé vált az infrastruktúra, kiépült a vezetékes gáz, telefon, ivóvíz, közcsatorna hálózat. Városiassá formálja a településképet a gondozott Millenniumi park, az utcák, terek virágosítása. Az önkormányzat az M7-es autópálya és Nagykanizsa-keleti csomópont kiviteli tervei ismeretében átdolgozta a település rendezési tervét, ahol ipari park kialakítását tervezi, illetve elsősorban fiatal családok számára új lakóövezet létrehozását. Ez több vállalkozót vonz a településre.

Nagyrécse az utóbbi évtizedekben hatalmas fejlődésen ment keresztül. A város közelsége, jó domborzati viszonyai miatt számos új utcát kellett kialakítani az letelepedni szándékozók részére. Így a településen az óvoda iskola mellett, bölcsőde kialakítására is sor került.

A község lakói római katolikus vallásúak, élénk hitélet folyik. Városi szintű infrastruktúrával rendelkezik, ami csalogató lehet a családok számára.

Nagyon sok, folyamatos programokat szerveznek minden korosztály számára.

A településen élő művelődésszervező tényleg sokat tesz, hogy még a szünidő ideje alatt is változatos, érdekes programokkal közösséget építsen. Túrák, akadályversenyek, filmvetítések, lovaglások stb.

Látnivalók:

Neoromán templom
Inkey kastély
Millenniumi kastélypark
Telekaland mesepark 3 figurája: Piroska, Kiskakas, Mátyás király
Hősi emlékmű
Hivekovics családi vállalkozás
Lovarda
Évszázados mamutfenyő
Szőlőhegyi kápolna
Inkey László sírhelye

Máig élő népszokás a betlehemezés.

A betlehemezés már régóta része a karácsonyi ünnepnek, az adventi és a karácsonyi idő legismertebb néphagyománya.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A néphagyomány neve a bibliai Betlehem városából ered. Többszereplős dramatikus játék, amely Jézus születését eleveníti fel a bibliai történet alapján. Eredetileg a templomokban vagy az előttük levő téren adták elő, ám a szokás idővel elszakadt a templomoktól, és népszokásként élt tovább.

Ez az ünnep körülbelül 1223-ból ered, Assisi Szent Ferenc indította el Greccio városban, Olaszországban, ahol megépítette az első élő betlehemet.

Ez az az éjszaka, amikor Mária és József Betlehembe értek, nem volt hol megpihenniük, ezért egy istállóban kaptak helyet.

„A betlehemezésnek több, egy-egy tájegységre jellemző fajtája alakult ki. A Magyar Népzene Tára a betlehemes játékokat négy fő típusba sorolta: erdélyi, alföldi és felső-tiszai, dunántúli és felföldi. Minden típusban más-más jellegzetes szereplő tűnik fel. Az erdélyi típusban az angyalon, pásztoron kívül szerepel Szűz Mária, Szent József és a király szolgája, jellegzetes jelenete a szálláskeresés. Az alföldi és felső- tiszai változatban betyár, vagy huszár szerepelnek, a cselekmény jellegzetes része a perselyezés. A dunántúli típusban a pásztorok jelenete a játék központi része. A felföldi típusban az angyalon, pásztoron kívül a Gubónak, Kubonak, Berdónak, esetleg öregnek nevezett figura jelenik meg. A felföldi típus változatai az Ipoly-mentiek, ahol minden faluban szokás volt a betlehemezés.

– mesélte Kötő Ferencné, a nagyrécsei templomban működő Rózsafüzér társulat tagja.

„Ez nagyon szép hagyomány volt régen, betlehemes fiúk járták a házakat. Már novemberben készültek, otthon készítették a betlehemet, hogy december 1-jére, advent első vasárnapjára már tudjanak járni, betlehemezni. Kifordított bárány suba volt mindegyiken, fejükön kucsma, bárány béléses kucsma, kezükben ez a bizonyos pásztorbot, és ahogy énekeltek, ezzel a bottal verték a taktust is, és ez olyan szépen csilingelt”– emlékezett vissza Kötő Ferencné

Miért állítanak betlehemet Nagyrécsén?

- Kötő Ferencné

„A betlehemállítás lényege a hajdani események átélése. Ez hozzásegíti az embereket, hogy saját szívükben is elkészítsék a jászlat, amelybe minden karácsonykor beleszülethetik a kisded, aki hajléktalanul, nincstelenül jött a világra, magára véve minden emberi fájdalmat, nélkülözést.”

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Gondoljunk ezekre a mondatokra, amikor egy betlehemet látunk.

Nem szabad megfeledkeznünk Nagyrécsén a sütéssel, főzéssel országos hírre tett szert a baráti kör, melynek motorja: Pölcz Lászlóné, mindenki Irma nénije volt. Segítette, tanította a fiatalokat. Egyszerű étele tömegeket vonzott a különböző rendezvényeken. Az alábbi cikk éppen róla szólt:

„A településen működő Nagyrécsei Baráti Kör számos ínyenc rendezvényen rukkolt elő a helyi különleges, sajátos étkeivel.

„Irma néni a „dödölle királynő”. A nagyrécsei Pölcz Lászlóné a kezdetek óta résztvevője, motorja, sőt, a kanizsai dödölle arca is, országos rendezvényeken. Az idei, 16. Bor- és Dödölle Fesztiválon egészségi állapota miatt nem tudott részt venni – ezért a meglepetést házhoz vitték a szervezők. Nem csupán a fesztivál szervezői, hanem a zsűri tagjai és meglátogatták Irma nénit ma reggel. A kanizsai program egyik szerves része lett volna, amikor a nagyszínpadon köszönik meg Pölcz Lászlóné sok éves munkáját. - Irma néni nélkül nincsen fesztivál. És ha fizikailag nincs is jelen, lélekben mindig ott lesz velünk. A fesztivál megkoronázásaképpen azt gondoltuk, meg kell őt is koronázni, úgyhogy „Dödölle királynőt” választottunk a mai nap folyamán. De nem is kellett választani, hiszen az erre alkalmas és méltó személy, az Irma néni – mondta el Horváth István a KonTuRplusz Egyesület elnöke.

Pölcz Lászlóné meghatódva fogadta vendégeit és az elismerést.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A fesztivál szervezői kézzel festett porcelán tárgyakkal, sőt koronával érkeztek Pölcz Lászlóné nagyrécsei otthonába, a dödölle királynő státusz tanúsítványa pedig egy díszes oklevél. Irma néni minden esztendőben fáradhatatlanul vett részt a fesztivál versenyében, tavaly 68 kg-nyi dödöllét kevert ki a rendezvényen, előtte pedig felkészülve a fesztiválra 80 kg-nyit otthon. Ma úgy fogalmazott: a munka, a társaság ad számára mindig erőt. - Most nagyon meghatódtam, mert nem tudtam, mert nem tudtam, hogy ekkora pozíciót fogok betölteni – fogalmazott Pölcz Lászlóné. Mint az kiderült, egy budapesti neves étterem is Pölcz Lászlóné receptje alapján készíti a dödöllét. A fesztivál „arca” ígéretet tett arra – sokak kérésére is – jövőre, ha egészségi állapota engedi, mindenképpen ott lesz a kanizsai rendezvényen.”

Nagyrécsén 2008-ban alakult egy baráti, kulturális önszerveződés, mely azóta is folyamatosan működik.
„Fő tevékenység: Kulturális
Adószám: 18289048-1-20
Képviselő: Ernszt Katalin
Székhely: 8756 Nagyrécse, Péterfai út 5.
Web: -
Bemutatkozás:
A kórustagok és a karnagy elhatározták, hogy közös éneklésükkel, zenei feldolgozásaikkal elsősorban általuk és a közvélemény szerint is „örökzöld”-nek gondolt könnyűzenei darabokat dolgoznak fel és tanulnak meg, majd adnak elő az ezeket kedvelő közönségnek, ezáltal is tudatosítva és népszerűsítve a tényt, hogy az igényes könnyűzenének is helye van a kórusmozgalomban. Legelsősorban Nagyrécse különféle ünnepi könnyűzenei kórusmuzsikával színesíteni, Nagyrécse kulturális életét segíteni és Nagyrécse hírnevét vinni - különféle fellépések alkalmával - ország-világ elé.
A közös (tiszta és igényes) éneklés, a csoportos, igényes ének-hangképzés módszereinek alkalmazása, kutatása és tovább-fejlesztése, valamint a könnyűzenei kórusmuzsika megszerettetése a tagokkal, s előadásaikon keresztül a hallgató közönséggel, illetve másokkal is.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A magyar könnyűzene remekeinek kórusműként való előadása (ehhez felkért zenekarok által felvett, illetve más létező zenei alapok, esetenként más típusú zenei kíséret felhasználásával, illetve bizonyos esetekben a capella módszerrel). Egy eredményes együtt-tevékenykedő, az együttlétet kedvelő és a kóruséneklés szempontjából igényes baráti közösség létrehozása. Kiegészítő cél a karnagy által javasolt, a a tagok által elénekelni kívánt nem magyar könnyűzenei remekművek kóruséneklésre alkalmas feldolgozása és magyar nyelven való interpretálása (az előzőekben már említett kísérő zenékkel), s mindezekkel a hallgató közönségnek magas színvonalú zenei élmény biztosítása. Mindenképpen cél tehát amatőr könnyűzenei kórustevékenységünket a lehető legmagasabb szintre emelni, s ezáltal közönségeinknek igazán értékes zenei élményeket szerezni. Saját zenei fejlődésünket és közönségünk zenei fejlődését jóakarattal, szorgalommal, kitartással, egyetértéssel, sok jó ötlettel és mindenképpen eredményes tanulással (tanítással) biztosítani. Egyben bizonyítani, hogy a magyarországi vidéken is születhetnek ? különféle amatőr művészeti területeken ? eredeti, kiemelkedő és értékes alkotások.

A könnyűzenei énekkar telt házas koncertet adott az évfordulón. A kar a Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségének arany minősítését már kétszer is elnyerte.

A 30 tagú kórust a hatalmas lelkesedés, a zene szeretete, valamint a közösség ereje működteti már tíz éve.

- Zene kell ma az embereknek. Tehát az emberiség nem képes meglenni most már zene nélkül. azért ez egy érdekes dolog, hiszen mi ezt nagyon jól tudtuk ezelőtt is, de ehhez kellett egy nemzetközi tudóscsoport, hogy ezt valóban kimondják – fogalmazott Ernszt Katalin a Ritmus Kórus művészeti vezetője.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A koncertre megtelt a nagyrécsei Inkey-kastély díszterme.

- Ez a kis közösség – és nemcsak a kórust értem ez alatt, hanem településen élőket is – örül annak, hogy ez az énekkar itt van Nagyrécsén. Magáénak érzi és büszke lehet arra, hogy Nagyrécsének ilyen művészeti együttese van – mondta Cseresnyés Péter államtitkár, országgyűlési képviselő.

A Ritmus Kórus ezúttal is musicaleket, filmzenéket, ismert slágereket énekelt a koncerten.”

Múltunk, a kórus eddigi élete, elkötelezettsége szinte kötelez bennünket arra, hogy hangunkat állandóan karban tartsuk. Szerdai napokon találkozunk: hangképzés, dalok ismétlésével startra készen állunk a következő szereplésre- mondja Köves Miklósné Marika, aki testvérével együtt lelkes tagja több éve a csapatnak.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Magyarszentmiklós

Története

Magyarszentmiklós és környéke az őskortól kezdve lakott hely volt. Területén bronzkori, késő vaskori és római korból származó leleteket tártak fel a régészek. Neve először 1278-ban egy személynévben tűnt fel, Szentmiklósi Jakab mester fia János nevében. Később 1320-ban tűnt fel ismét az írásos forrásokban *Zentmiclos* alakban, mint a Bikács nemzetség birtoka, akik a birtok felét 1358-ban eladták Kanizsai János mesternek 20 márkáért.

1531-ben Zenthmyklos, 1599-ben Puztha Zentmiklos, 1744-ben Szent Nicolo, 1750-53 között Sváb Szent Miklós, 1790-ben Német SzentMiklós, 1913-ban Magyarszentmiklós néven volt ismert. 1420-ban a Csapi és a Szentgyörgyi családé. A 15. század közepétől a Damonyai család birtokában volt. 1548-ban Damonyai Péter birtoka, aki előző évi török fogsága miatt elzálogosította a falut, váltságdíja kifizetése végett. A 16. század elején népes alu volt, birtokosai ekkor: Kaczor, Semjén, Petri, Kovács, Zyly, Dely családok. A török idők alatt többször is pusztítás érte, 1548-ban a törökök

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

teljesen felégették, még az állatokat is elhajtották. Az 1570. évi török támadás után egy ideig csak mint puszta volt említve. Területét milejiek bérelték évi cenzusért. Keresztény földesura Lőrinte János volt, de ő 1685-ben elzálogosította, majd örökül adta Pacsay Zsuzsannának, aki 1692-ben örök áron eladta. 1700-ban báró Schenkendorf, a kanizsai vár kapitánya birtokában volt. Az 1700-as évek elején több tulajdonosa is volt, míg végül Mária Terézia adománya folytán gróf Batthyány Lajos tulajdonába került, aki a homokkomáromi uradalomhoz csatolta, annak része maradt 1848-ig.

1744-ben Koblenzből érkezett svábokat telepítettek a faluba, akik a jobbágyi kötöttségektől mentes, szabad költözésű polgárok voltak. A Mária Terézia-féle urbárium idején a falu III. osztályú. 1782-ben 259 lélek élt itt, temploma, papja nem volt. 1828-ban 41 házban 378, 1832-ben 408 lakosa volt.

Az 1848–49-es forradalom és szabadságharc idején a falu iskolájában magyar és német nyelven folyt az oktatás, télen 84, nyáron 51 tanulója volt. Ekkor 16,5 jobbágytelek volt a faluban és 27 zsellér élt itt. A népesség 1930-ig lassú ütemben nőtt, azóta csökkent. Arányaiban magas volt az írni-olvasni tudók száma is. 1935-re már a lakosság színmagyar és római katolikus volt.

„Érdekességként megemlítem az egykori koblenziek utódai sok vonatkozásban, szokásban megmaradtak németnek, igaz nyelvükben teljesen elmagyarosodtak, Szorgalmuk, akaratuk, kitartásuk zálog arra, hogy tovább erősödjön, fejlődjön, szépüljön e N Az 1700-as évek elején több tulajdonosa is volt a falunak. 1717-ben Esch Ferenc vásárolta meg a birtokot, s a kihalt lakosság helyére német családokat telepített a környékére. A mai homokkomáromi templom építését 1722-ben kezdték el, s a templom falára felírták a németek a megérkezésük 1722-es történetét – folytatja a Magyarszentmiklós újkori történelmét alaposan ismerő német nemzetiségi önkormányzat vezetője. Németországból a Rajna folyó melletti Koblenzből telepítettek ide családokat. Hogy miért onnét, ahol a Rajna és a Mosel folyók egybefolynak? Azért mert akkoriban ott igen hidegek voltak a telek és nyarak is.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

A másik indíték az ottani örökösödési jog volt, az elsőszülött fiú örökölt ugyanis mindent, a család többi tagjának semmije sem maradt. Koblenz vidékéről akkora volt a kivándorlás, hogy a Metternich család még egy kivándorlást intéző házat is épített. A környéken hat falut népesítettek be német családokkal. Németországban a nagy családok összegyűjtötték a kivándorlóknak az áttelepüléshez szükséges pénzt, az állatokat, számukra a takarmányt, s hajóval jöttek le Győrig, ahonnét már lovas kocsikkal vándoroltak Zaláig” – meséli Czinki Ferenc.

„A betelepülés okán a falut később Sváb Szent Miklósnak hívták. A település neve 1744-ben Szent Nicolo, 1750-től Sváb Szent Miklós, 1790-től Német Szent Miklós, s majd csak 1913-tól lesz Magyarszent-Miklós. Mária Terézia adományaként 1744-ben gróf Batthyány Lajos tulajdonába került a falu, aki a homokkomáromi uradalmához csatolta A bevándorlók sok iparos mellett, a sörfőző tudományt is magukkal hozták. 1767-ben a Batthyány uradalom és Schuttneckt János valamint József serfőzőmesterek sörfőzésre kötöttek megállapodást, a svábszentmiklósiak pedig még kocsmát is bérelték.”
„- Ez a kocsma a híres Császár kocsma lehetett – vélekedik a polgármester és Czinki Ferenc. A kocsmát már rég elbontották, helyére családi ház épült. Lassan a nyelvet is elhagyták a Magyarszentmiklósiak ősei. Az 1931-es népszámláláskor a falu lakói színmagyarnak, s római katolikusnak vallották magukat.”

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Az 1992-re elkészült templom

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Szent Miklós szobra a templomkertben

„-A második világháborúban ez jól jött, mert a németek nem vonták be a falu lakosságát a katonai szervezésekbe, mint más, a németségüket őrző baranyai, tolnai falvakban. Így innét, a háború után kitelepítésre sem került sor. Most feladatunk a német identitásunk megőrzése, a megmaradt emlékeink összegyűjtése, őrzése. Szerveztünk német nyelvtanfolyamot és kirándulásokat is német nyelvterületre. A temetőben összegyűjtöttük a régi sírköveket, s egy Ősök és hősök emlékfalat építettünk belőlük. Ilyen tudtommal máshol nincs. A régi sírkövek alatt helyeztük el a háborúkban elesett hősök és áldozatok emléktábláját. Kezdeményeztük, hogy mind a hat falunak legyen a templomában német és koblenzi zászlója, amelyeket egy homokkomáromi ünnepi szentmise keretében Balázs Béla püspök szentelt fel. Azért Homokkomáromban, mert kezdetektől oda jártunk misére, ott keresztelkedtünk, házasodtunk, s 1850-ig oda is temetkeztünk.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Még egy emlékszobát szeretnék létesíteni a fellelhető tárgyaknak, fényképeknek. A koblenziekkel nem tartjuk a kapcsolatot. Még az 1800-as évek végén elmentek aratás után családok lovas kocsival látogatóba Koblenzbe, s szüret lett mire visszaértek. Nagyváros, testvér kapcsolatok létesítéséhez mi kicsi vagyunk hozzájuk képest – mondja Czinki Ferenc.”

„- Az Orosháza melletti Nagyszénás a testvérfalunk, velük 2010-óta tartjuk a kapcsolatot. Arra törekszünk, hogy magunknak és a vendégeinknek minden jót meg tudjunk adni. Új templomot építettünk, ami 1992-re készült el, ebbe 1995-re egy gyönyörű orgonát is sikerült állítanunk. Aki erre jár, s meg akarja nézni a templomot, megteheti. Tavaly készült el a kemencénk, előtte a minősített játszóterünk. Az ifjúsági házunkban szabadtérre nyíló színpadunk van, könyvtárunk, digitális jóléti pontunk, konditermünk. Most azon fáradozunk, hogy a szabadtéri színpad előtti tér fölé egy oldalról nyitott tetőt építsünk. Van, ugyan két rendezvénysátrunk is, de egy fedett pajta sokat segítene a rendezvények időjárástól független megtartásában. A faluban üres, vagy elhagyott ház nincs, tavaly is jó áron azonnal elkelt hat megüresedő porta – foglalja össze a falu lehetőségeit, elképzeléseit a polgármester.

Az ősök a németországi Koblenzből települtek a környék falvaiba. Minden koblenziekkel benépesült falu templomában elhelyezték a koblenzi zászlót”

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Kereszt, harangláb és Szent Flórián szobor

Az Ősök és hősök emlékfala. Ide kerültek a legrégibb sírkövek

Látnivalók:

Szent kereszt felmagasztalása templomból

Régi tűzoltókocsi

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Holh Zsófia diploma munkájában feldolgozta Magyarszentmiklós
és Koblenz kapcsolatrendszerét.
Holh Ferencné Tálosi Margit, mesélt a községükben müködő Német Nemzetiségi Önkormányzatról.
Mit tud a 300 éves évforduló történelmi előzményeiről?

- Éppen 300 éve a németországi Koblenzből német telepesek költöztek a községbe s még a környezetünkben lévő, másik 5 községbe.

Mit tud a régi község családjairól?

- A falu régi családjai ma már a családnevek által őrzik a németet, a nyelvet nem beszélik.

Milyen embereknek tartják a koblenzi leszármazottakat?

- Nagyon tiszta, pedánsnak, mely a munkájukban, környezetükben, öltözködésükben is megjelenik.
- S rettentő szorgalmasak! Munkájukkal alázatosság, alaposság, kitartás a jellemző.

Házassággal kapcsolatosan volt –e valami sajátosság?

- Igen, hiszen elsősorban a környező öt német település faluiból házasodtak. Bár napjainkban már az lazulóban van.

Milyen búcsújáró helyekre mentek innen?

- A régi öregek, mélyen vallásosak voltak,gyalog tették meg a távolságot: Vasvár, Bucsúszentlászlóra s persze a szomszédos Homokkomáromba.

Ismerősek –e Lucázás? Regölés?
Kik jártak Luzácni?

- na ez érdekes, hiszen a gyerekek jártak „kotyolni” A magukkal vitt szalmát letették a küszöb elé. majd erre ráültek s elkezdték mondani:

  Luca, Luca kity-koty.
  Gelegenye kettő, három
  A pálinkát várom
  ha nem adnak kórtét
  ellopom a Böskét
  kiskalapácsom, fejszém
  vágom a fába
  fogam a kalapácsba.

SZÉCHENYI 2020
MAGYARORSZÁG KORMÁNYA
Európai Unió
Európai Szociális Alap
BEFEKTETÉS A JÖVŐBE